

THE GEOPOLITICAL DIMENSION OF THE CONFLICTS IN ABKHAZIA AND THE TSKHINVALI REGION

Gvantsa Chkheidze

PhD student of Doctoral Educational Programme in Political Science at Caucasus International University, Coordinator of the Faculty of Social Sciences at Caucasus International University
e-mail: gvantsa.chkheidze@ciu.edu.ge

Irakli Mekvevrishvili

PhD student of Doctoral Educational Programme in Political Science at Caucasus International University, Director – LEPL Alexander Tsintsadze Tbilisi Public School
e-mail: irakli.mekvevrishvili@ciu.edu.ge

DOI suffix: 10.36962/NEC6102202172

ABSTRACT

Conflicts remain an unresolved problem in the modern world, which is particularly difficult for such a small and developing country like Georgia. The collapse of the Union of Soviet Socialist Republics and the emergence of new sovereign states led not only to an adjustment of a world map but also global geostrategic changes. As a consequence, new centers of power appeared, operating through a variety of strategies to obtain a dominant position in the post-bipolar world. The South Caucasus region turned out to be especially “attractive” in this regard. Two of the conflicts in the abovementioned area arose directly in the territory of Georgia, and these conflicts remain unresolved. Research, analysis and search for settlement mechanisms of the conflicts in Abkhazia and Tskhinvali region are the most important challenges for Georgia, therefore, the purpose of our article is to present the impact of Russia’s soft power in the existing conflicts and possible mechanisms for resolving the problem.

Keywords: Geopolitics, Abkhazia, Tskhinvali, Conflicts.

აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის კონფლიქტების გეოპოლიტიკური განვითარება

გვანცა ჩხეიძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პოლიტიკის მეცნიერების სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის დოქტორანტი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის, სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის კოორდინატორი;

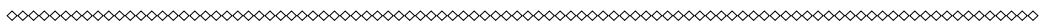
ირაკლი მექვეერიშვილი

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პოლიტიკის მეცნიერების სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის დოქტორანტი, სსიპ ქალაქ თბილისის, ალექსანდრე ცინცაძის სახელობის №150 საჯარო სკოლის დირექტორი;

ანოტაცია

თანამედროვე სამყაროში გადაუჭრელ პრობლემად რჩება კონფლიქტები, რომლებიც განსაკუთრებით რთულად აისახება ისეთ პატარა და განვითარებად ქვეყნებზე, როგორც საქართველოა. საბჭოთა სოციალისტური კავშირის დაშლამ და სუვერენული სახელმწიფოების აღმოცენებამ გამოიწვია, როგორც მსოფლიო რუკის კორექტირება, ასევე გლობალური გეოსტრატეგიული ცვლილებები. გაჩნდა ძალთა ახალი ცენტრები, რომლებიც საკუთარი გავლენის მოსაპოვებლად სხვადასხვა სტრატეგიით მოქმედებდნენ. სამხრეთ კავკასიის რეგიონი ამ მხრივ მომხიბვლელი აღმოჩნდა. აღნიშნულ არეალში განვითარებული კონფლიქტებიდან ორი უშუალოდ საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოიშვა და დღემდე გადაუჭრელ პრობლემად რჩება. აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის კონფლიქტების კვლევა, ანალიზი და დარეგულირების მექანიზმების ძიება, ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გამოწვევაა საქართველოსთვის, შესაბამისად ჩვენი სტატიის მიზანია წარმოვაჩინოთ რუსეთის რბილი ძალის გავლენა არსებულ კონფლიქტებზე და პრობლემის დარეგულირების სავარაუდო მექანიზმები.

საკვანძო სიტყვები: გეოპოლიტიკა, აფხაზეთი, ცხინვალი, კონფლიქტები.

შესავალი

მსოფლიოს პოლიტიკური რუკიდან საბჭოთა სოციალისტური კავშირის გაქრობა, რუს პოლიტიკოსთა და პოლიტოლოგთა გარკვეულმა ნაწილმა კატასტროფად აღიქვა. სოციალიზმის საერთაშორისო სისტემის ნგრევამ და პოსტსაბჭოთა სივრცეში ახალი სუვერენული სახელმწიფოების ჩამოყალიბებამ დასაბამი დაუდო მსოფლიო რუკის კორექტირებას, გლობალურ გეოსტრატეგიულ ცვლილებებს და საერთაშორისო ურთიერთობების ახალ ეტაპს. წარმოიქმნა ძალის ახალი ცენტრები, რომელთა შორისაც გავლენების გამო გაჩაღებულმა ბრძოლამ, კიდევ უფრო დაძაბა ისედაც რთული ვითარება.

საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ მეტად თვალსაჩინო გახდა პოლიტიკური დაძაბულობა, რომელიც მრავალი წლის განმავლობაში არსებობდა კავკასიის რეგიონში. მოგვიანებით ვითარება ღია და შეიარაღებულ კონფლიქტებში გადაიზარდა. სამხრეთ კავკასიის რეგიონის კონფლიქტებიდან ორი - აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის, უშუალოდ საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელდა

და დღემდე აქტუალურ გადასაჭრელ პრობლემად რჩება.

საქართველოში არსებული კონფლიქტების მიმოხილვა

აფხაზეთის კონფლიქტი ქართულ სახელმწიფოსთან ჩრდილო კავკასიელთა დაპირისპირების ყველაზე მწვავე გამოვლინება აღმოჩნდა, იგი 1992 წლის 14 აგვისტოს აფხაზეთის ტერიტორიაზე საქართველოს სახელმწიფო საბჭოს შეიარაღებული ფორმირებების შეყვანით დაიწყო. ამავე დროს გროზნოში გამართულ ყრილობაზე, კონფედერაციამ მობილიზაცია გამოაცხადა, რაც მოიაზრებდა აფხაზეთის დასახმარებლად და საქართველოს წინააღმდეგ საბრძოლველად მოხალისეთა დიდი მასების შეკრებას.

ომში საქართველოს წინააღმდეგ იბრძოდა ჩრდილოკავკასიური წარმომობის თითქმის ყველა ეთნოსის წარმომადგენელი, როგორც მოხალისეები ისე დაქირავებულები, რუსეთის რეგულარული სამხედრო შენაერთები, მათ შორის, სპეციალური დანიშნულების რაზმები.

THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

1993 წლის სექტემბერში დაეცა აფხაზეთის დედაქალაქი სოხუმი. ქართულმა სამთავრობო ჯარებმა მძიმე დამარცხება განიცადეს, რომელსაც დიდი მსხვერპლი მოჰყვა, 250 ათასი ადამიანი კი დევნილად იქცა.

აფხაზეთის ტრაგედიაში რომ რუსეთის როლი დიდია, ამას კონკრეტული ფაქტები მოწმობენ. ამ საკითხთან დაკავშირებით საინტერესო ხედვას გვიზიარებს პროფესორი თამაზ ნადარეიშვილი:

„რუსეთის დიდ იმპერიას, რომელსაც სხვადასხვა ქვეყნებისა და ხალხების დაპყრობის მრავალსაუკუნოვანი გამოცდილებით შესანიშნავად შეუძლია გათიშოს მიზანში ამოღებული ქვეყნის მოსახლეობა და წარმატებით განახორციელოს იქ თავისი გეგმები, არც ჩვენი გახლენ და დაპირისპირება გაძნელებია და სპეცსამსახურების მრავალწლიანი მოღვაწეობის შედეგად აფხაზისათვის ქართველი მტრის ხატიც დიდოსტატურად გამოძერწა.“ [6, გვ. 27]

რუსეთის ფედერაცია, დღემდე თავის პროპაგანდას აწარმოებს აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრები ადამიანებისთვის. მტრის ხატისა და გაყალბებული ისტორიების შექმნა, ჯერ-ჯერობით საუკეთესოდ გამოსდის.

ცხინვალის კონფლიქტი ტიპური ეთნო-პოლიტიკური ხასიათისაა. ამ დაპირისპირების დასაწყისად, შეიძლება მივიჩნიოთ ქართულ საზოგადოებაში მიმდინარე პროცესები. 1989 წლის 27 იანვარს გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“ გამოქვეყნდა პროფესორს თამაზ შავგულიძის სტატია რომელიც ეხებოდა ენის საკანონმდებლო სტატუსის განსაზღვრას, სადაც განხილული იყო, რომ სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე საქმის წარმოება, მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, უნდა წარმართულიყო სახელმწიფო ენაზე - ქართულ ენაზე. ამას მოჰყვა საპასუხო ქმედებები სამხრეთ ოსეთის მხრიდან. რაც მოგვიანებით ეგრედ ნოდებულ „კანონთა ომში“ გადაიზარდა. მას შემდეგ სიტუაცია მუდმივად რთულდებოდა. დაპირისპირებამ ესკალაციას მიაღწია 2004-2008 წლებში.

2004 წლის აგვისტოში, ცხინვალის რეგიონში ქართულ-ოსური დაპირისპირების ესკალაცია მოხდა, რამაც სამხედრო კონფრონტაციის სახე მიიღო. კონფლიქტების ესკალაციის მიზეზი იმჟამინდელი მთავრობას მიერ ერგნეთის ბაზრობის დახურვა აღმოჩნდა. ქართული მხარე ამ ფაქტს ხსნიდა კონტრაბანდასთან ბრძოლის აუცილებლობით.

„კონფლიქტის ესკალაციაში დიდი როლი ითამაშა როკის გვირაბის ფაქტორმა, რომლის მეშვეობითაც სამხრეთელ ოსებს პირდაპირი კავშირი აქვთ

ჩრდილოეთის რესპუბლიკა - ალანიასთან. სწორედ, ამ გვირაბის ნყალობით, სეპარატისტები რეგულარულად იღებდნენ სამხედრო და სხვა სახის დახმარებას რუსეთისგან, როგორც 1991-1992 წლის შეიარაღებული დაპირისპირების, ისე 2004 წლის აგვისტოს ცნობილი მოვლენების დროს.“ [7, გვ.102]

2004 წლის 13-14 აგვისტოს ქ. ცხინვალში გამართა შერეული საგანგებო კომისიის საგანგებო სხდომა, სადაც ხელი მოეწერა ოქმს ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ. მიუხედავად ამისა, მხარეები მუდმივად ბრალს დებდნენ ერთმანეთს არსებული შეთანხმების დარღვევაში.

2008 წლის 7 აგვისტოს, რუსეთის ფედერაციის 58-ე რეგულარული არმიის 150-მდე ერთეულმა ჯავშანტექნიკამ, როკის გვირაბის გავლით, გადმოკვეთა საქართველო-რუსეთის სახელმწიფო საზღვარი და ქალაქ ცხინვალის მიმართულებით დაიძრა, რაც ფაქტობრივად რუსეთის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ ფართომასშტაბიანი სამხედრო ოპერაციის დაწყებას ნიშნავდა. კონფლიქტმა მოიცვა მთელი საქართველო, რამაც საბოლოო ჯამში მიიღო ქართულ-რუსული სამხედრო კონფრონტაციის სახე.

2008 წლის 12 აგვისტოს რუსეთსა და საქართველოს შორის, ევროკავშირის შუამავლობით, დაიდო ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ ნაპოქტიანი შეთანხმება. აგვისტოს ომმა მსოფლიოს დაანახა, რომ რუსეთი ოკუპანტია და ძალისმიერი მეთოდებით ცდილობს საქართველოზე კონტროლის დამყარებას.

აუცილებლად უნდა აღვნიშნოთ, საქართველოს სწრაფვა ევრო-ატლანტიკური სტრუქტურებისკენ. მიუხედავად იმისა, რომ წლებია ვცდილობთ ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრიანებას, ჩვენნაირი პატარა და განვითარებადი ქვეყნისთვის, საკმაოდ რთულია ეს პროცესი, მით უფრო თუ გავითვალისწინებთ რუსეთის წინააღმდეგობას ამ მიმართულებით. აღნიშნული გაერთიანების ნევრ ქვეყნებს, რა თქმა უნდა, არ სურთ რუსეთთან ურთიერთობის გაფუჭება, შესაბამისად უმოქმედონი არიან. ჩვენს სიტყვებს ამტკიცებს აგვისტოს 2008 წლის ომი, რომლის დროსაც საქართველოს ენ მეგობარმა ქვეყნებმაც ვერ შეძლეს ომის თავიდან არიდება და მარტო აღმოვჩნდით მტრის წინაშე.

დასკვნა

ჩვენი აზრით, იმისთვის, რომ არსებული კონფლიქტები დარეგულირდეს, აუცილებელია რუსეთმა უარი თქვას აფხაზეთისა და ე.წ „ სამხრეთ ოსეთის“ დამოუკიდებლად ცნობაზე. ამის შემდეგ მოხდება ცხინვალის რეგიონის სრული დემილიტარიზაცია და სატრანსპორტო კომუნიკაციების თა-

ვისუფლად ფუნქციონირება. ეს, ერთის მხრივ, ხელს შეუწყობს ქართულ-ოსურ მხარეს შორის ნდობის აღდგენას, ხოლო მეორეს მხრივ, შესაძლებლობას მისცემს რეგიონის ქვეყნებს იყენონ სტრატეგიული პარტნიორები სხვადასხვა სფეროში.

სცენარის ამგვარი განვითარება, საკმაოდ რთული წარმოსადგენია უახლოეს პერსპექტივაში, რადგან საქართველოში დღეს არსებული შიდა პოლიტიკური ვითარება არ გვაძლევს პოზიტიურ

პროგნოზებზე ფიქრის უფლებას. სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ არსებობენ ისეთი ქართველები, რომლებიც რუსეთს და საბჭოთა სოციალისტურ კავშირს მისტირიან, შესაბამისად გზას მაინც განათლებულ და ნიგნიერ მომავალ თაობაში ვხედავთ, რომლებიც ქვეყანას უკეთესობისკენ შეცვლიან და სწორედ უკეთესი საქართველო იქნება აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის მოსახლეობისთვისაც სასურველი.

REFERENCES:

1. Art R., Jervis R., "International Politics", article "Global Trends 2025", Ilia State University Press, Tbilisi, 2011;
2. Brzezinski Z., "Big Chessboard" Publishing House "Artanuji", Tbilisi, 2014;
3. Gasviani G., "Abkhazia at the end of the XIX century and XX century", "Chronicle" Publishing House, Tbilisi, 2004;
4. Gachechiladze R., "Georgia in the World Context", Second Updated Edition, Bakur Sulakauri Publishing House, Tbilisi, 2017;
5. Gegeshidze A., "Global Processes and Georgia", "Guide to Democratization of Georgia", Club of Independent Experts, Tbilisi, 2012;
6. Nadareishvili T., "Conspiracy against Georgia", JSC "First Printing House" Tbilisi, 2000;
7. Pipinashvili D., "Conflicts in the South Caucasus and Problems of Regional Stability", Tbilisi, 2009;
8. Samadbegishvili S., GC Analysis "Intermediate End of the Nagorno-Karabakh Conflict as a Landmark Event for the Caucasus Region", Tbilisi, 2020.